

§ 147

Dnr KS 2019/00448-5.0.2

Beslut - Motion från (SD) om närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första och andra att-sats föranleder ingen ytterligare åtgärd.
2. Motionens tredje och fjärde att-sats avslås.

Särskilt yttrande

Erik Johansson (SD) inkommer med särskilt yttrande enligt följande:

"I tjänsteskrivelsen framgår tydligt att närvaron är mycket låg. Sverigedemokraterna ser därför ett stort behov av åtgärder från samhället för att öka den procentuella närvaron på samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända."

Ärendebeskrivning

Patric Sjölund (SD) och Janeth Persson (SD) har i en motion med rubriken Motion från (SD) om närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända föreslagit att:

1. Västerås Stad skall utreda vilka informationsmöten som är aktuella samt vilka bidrag/stöd som berörs enligt motionens intentioner.
2. Västerås Stad skall utreda och kartlägga hur närvaron samt hur könsfördelningen ser ut under aktuella möten. Just för att stärka integrationen och samhällsinformationen för de nyanlända.
3. Västerås Stad skall utreda möjligheterna för att dra in bidrag och andra stödåtgärder för nyanlända vid frånvaro från centrala informationsmöten de blir kallade till.
4. Västerås Stad skall utreda hur det säkerställs att kontrollen av frånvaro/närvaro blir rättssäkert.

Kommunfullmäktige har den 7 mars 2019 §70 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till individ- och familjenämnden.

Individ- och familjenämnden har inkommit med i huvudsak följande synpunkter: En nyanländ vuxen som beviljats uppehållstillstånd kallas till arbetsförmedlingen för att upprätta en etableringsplan. I etableringsplanen ingår minst svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering och arbetsförberedande insatser. Etableringsersättning utgår ifall den nyanlände fullföljer etableringsplanen. Arbetsförmedlingen är huvudman för etableringen. Samhällsorienteringen bedrivs av kommunerna och omfattar sedan 1 januari 2020 100 timmar av information om det svenska samhället och den grund som vår demokrati vilar på, bland annat mänskliga rättigheter.

Kortfattat formulerar individ- och familjenämnden följande svar till attsatserna:

1. Motionärerna hänvisar till en dragning de deltagit i gällande ett projekt där flera olika informationsmöten hölls. Projektet (Kompassen) var avgränsat till en målgrupp och till viss projektperiod och bedrivs inte längre. De informationsmöten som nyanlända kallas till är därför samhällsorientering (SO). Det är etableringsersättningen som berörs om deltagare inte deltar enligt plan i samhällsorienteringen.

2. Det är arbetsförmedlingen som anvisar nyanlända till samhällsorientering och det är också arbetsförmedlingen som följer upp den nyanländes närvaro vid samhällsorienteringen. Som en följd av denna motion genomfördes under september och oktober 2019 en mätning av närvaron. Under perioden var det 27 personer som anmälde till SO, 15 män och 12 kvinnor. 15 av dessa, 9 kvinnor och 6 män, startade aldrig SO. Av de övriga 12 var närvaron i genomsnitt 77 % vilket betyder att den genomsnittliga tiden för deltagaren vid SO under mätperioden var 46,2 timmar.

3. Det är arbetsförmedlingen som betalar etableringsersättning till den nyanlände under förutsättning att denne fullföljer sin etableringsplan. Om ett avdrag sker av den nyanländes etableringsersättning så kompenseras det inte genom försörjningsstöd.

4. Det är arbetsförmedlingen som ansvarar för att närvaro och frånvaro vid aktiviteter som finns i etableringsplanen hanteras rättssäkert.

Yttrandet framhåller också att individ- och familjenämnden har för avsikt att uppdra åt förvaltningen att se över innehållet i samhällsorienteringen.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag:

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första och andra att-sats föranleder ingen ytterligare åtgärd.
2. Motionens tredje och fjärde att-sats avslås.

Yrkanden

Anna Lundberg (L) och Ann-Louise Molin Östling (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Kopia till

Individ och familjenämnden

Kommunstyrelsen
Anna Björkman
Epost: anna.bjorkman@vasteras.se

Kopia till
Individ och familjenämnden

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (SD) om närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första och andra att-sats föranleder ingen ytterligare åtgärd.
2. Motionens tredje och fjärde att-sats avslås.

Ärendebeskrivning

Patric Sjölund (SD) och Janeth Persson (SD) har i en motion med rubriken Motion från (SD) om närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända föreslagit att:

1. Västerås Stad skall utreda vilka informationsmöten som är aktuella samt vilka bidrag/stöd som berörs enligt motionens intentioner.
2. Västerås Stad skall utreda och kartlägga hur närvaron samt hur könsfördelningen ser ut under aktuella möten. Just för att stärka integrationen och samhällsinformationen för de nyanlända.
3. Västerås Stad skall utreda möjligheterna för att dra in bidrag och andra stödåtgärder för nyanlända vid frånvaro från centrala informationsmöten de blir kallade till.
4. Västerås Stad skall utreda hur det säkerställs att kontrollen av frånvaro/närvaro blir rättssäkert.

Kommunfullmäktige har den 7 mars 2019 §70 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till individ- och familjenämnden.

Individ- och familjenämnden har inkommit med i huvudsak följande synpunkter: En nyanländ vuxen som beviljats uppehållstillstånd kallas till arbetsförmedlingen för att upprätta en etableringsplan. I etableringsplanen ingår minst svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering och arbetsförberedande insatser. Etableringsersättning utgår ifall den nyanlända fullföljer etableringsplanen. Arbetsförmedlingen är huvudman för etableringen. Samhällsorienteringen bedrivs av kommunerna och omfattar sedan 1 januari 2020 100 timmar av information om det svenska samhället och den grund som vår demokrati vilar på, bland annat mänskliga rättigheter.

Kortfattat formulerar individ- och familjenämnden följande svar till att-satserna:

1. Motionärerna hänvisar till en dragning de deltagit i gällande ett projekt där flera olika informationsmöten hölls. Projektet (Kompassen) var avgränsat till en målgrupp och till viss projektperiod och bedrivs inte längre. De informationsmöten som nyanlända kallas till är därför samhällsorientering (SO). Det är etableringsersättningen som berörs om deltagare inte deltar enligt plan i samhällsorienteringen.

2. Det är arbetsförmedlingen som anvisar nyanlända till samhällsorientering och det är också arbetsförmedlingen som följer upp den nyanländes närvaro vid samhällsorienteringen. Som en följd av denna motion genomfördes under september och oktober 2019 en mätning av närvaron. Under perioden var det 27 personer som anmälades till SO, 15 män och 12 kvinnor. 15 av dessa, 9 kvinnor och 6 män, startade aldrig SO. Av de övriga 12 var närvaron i genomsnitt 77 % vilket betyder att den genomsnittliga tiden för deltagaren vid SO under mätperioden var 46,2 timmar.

3. Det är arbetsförmedlingen som betalar etableringsersättning till den nyanlände under förutsättning att denne fullföljer sin etableringsplan. Om ett avdrag sker av den nyanländes etableringsersättning så kompenseras det inte genom försörjningsstöd.

4. Det är arbetsförmedlingen som ansvarar för att närvaro och frånvaro vid aktiviteter som finns i etableringsplanen hanteras rättssäkert.

Yttrandet framhåller också att individ- och familjenämnden har för avsikt att uppdra åt förvaltningen att se över innehållet i samhällsorienteringen.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag:

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första och andra att-sats föranleder ingen ytterligare åtgärd.
2. Motionens tredje och fjärde att-sats avslås.

Beslutsmotivering

När en nyanländ vuxen person beviljats uppehållstillstånd kallas denne till arbetsförmedlingen för att upprätta en etableringsplan. Planen strukturerar de aktiviteter som den nyanlände bedöms behöva för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering. Etableringsplanen ska utformas utifrån den nyanländes utbildningsbakgrund, tidigare arbetslivserfarenhet och behov av utbildning och andra insatser. Planen ska alltid minst innehålla svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering (SO) och arbetsförberedande insatser. Etableringsersättning utbetalas till den nyanlände under förutsättning att denne fullföljer de aktiviteter som finns i etableringsplanen.

I motionen nämns att motionärerna har deltagit i en dragning av ett projekt som bedrevs av kultur-, idrott och fritidsförvaltningen under perioden september 2016-juni 2019 riktat mot somalier i Västerås (Kompassen). Projektet har bland annat haft fokus på att öka tryggheten och kunskapen hos somaliska föräldrar om föräldraskap och barnuppfostran, att höja skolresultaten för somaliska barn samt att minska utanförskapet för somaliska vuxna på arbetsmarknaden. I projektet har det förekommit informationsmöten om bland annat kvinnors hälsa, föräldraskap och utbildningsvägar. Detta var dock ett begränsat projekt. För gruppen

nyanlända i etablering består de informationsmöten som nyanlända deltar i och som genomförs av kommunen av samhällsorientering (SO).

Gällande motionens andra att-sats är det arbetsförmedlingen som anvisar nyanlända till samhällsorientering och det är också arbetsförmedlingen som följer upp den nyanländes närvaro vid samhällsorienteringen. En mätning av närvaron gjordes kopplat till denna motion och redovisas ovan.

Arbetsförmedlingen beslutar om etableringsersättning till den nyanlände under förutsättning att denne fullföljer sin etableringsplan. Om ett avdrag sker av den nyanländes etableringsersättning så kompenseras det inte genom försörjningsstöd. Det finns hushåll med etableringsersättning som ansöker om och beviljas ekonomiskt bistånd då etableringsersättningen inte är tillräcklig upp till gällande norm för ekonomiskt bistånd. Om en person i ett sådant hushåll får avdrag på sin etableringsersättning då denne inte följt sin plan så ersätts inte bortfallet med försörjningsstöd i stället för etableringsersättning.

Individ- och familjeförvaltningens Integrationsenhet som bedriver samhällsorienteringen nyanlända på dennes modersmål under 100 timmar. Antalet timmar förändrades utifrån ny lagstiftning från 60 till 100 timmar den 1 januari 2020. Målet är att deltagarna utvecklar kunskap om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna, den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt, hur samhället är organiserat samt om praktiskt vardagsliv. Arbetsförmedlingen hänvisar den nyanlände till Integrationsenheten som sedan kallar den nyanlände när samhällsorienteringen börjar. Deltagaren anmäler sedan i sin aktivitetsrapport om denne varit närvarande. Om den nyanlände varit frånvarande så kan det påverka etableringsersättningen.

Integrationsenheten gör inte någon egen sammanställning av närvaron. Det är arbetsförmedlingen som ansvarar för att närvaro och frånvaro vid aktiviteter som finns i etableringsplanen hanteras rättssäkert.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Hållbar utveckling

Samhällsorientering är en viktig plattform för nyanlända för att kunna navigera sig i det svenska samhället. Demokrati, mänskliga rättigheter och viktiga samhälleliga funktioner är del av informationsmötena, liksom myndighetskunskap och information om viktiga högtider. Att känna till grundläggande värden och förhållningssätt i det svenska samhället är en nyckel för fortsatt inkludering och etablering något som i sin tur lägger grunden för en inkluderande hållbar utveckling.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Christin Tjärnheden
Direktör strategisk
samhällsutveckling

§ 113

Dnr IFN 2019/00195-1.7.1

Yttrande över remiss - Motion från (SD) om närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända

Beslut

Individ- och familjenämnden godkänner yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Individ- och familjenämnden beslutar att komplettera yttrandet med information om att se över innehållet i samhällsinformationen och att man redovisar könsfördelning för dem som inte startar samhällsorientering.

.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna (SD) har i en motion inkommit med yrkanden avseende åtgärder som höjer närvaron vid samhällsorientering för nyanlända. Det är arbetsförmedlingen som ansvarar för närvaron vid samhällsorientering varför motionen föreslås lämnas utan åtgärd.

Yrkanden

Anna Lundberg (L) yrkar att underlaget kompletteras med information om att se över innehållet i samhällsinformationen.

Marcus Jacobson (M) yrkar att man redovisar könsfördelning för dem som inte startar samhällsorientering.

Patric Sjölund (SD) yrkar bifall till båda yrkandena.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Individ- och familjeförvaltningen
Jonas Boman
Epost: jonas.boman@vasteras.se

Individ- och familjenämnden

Yttrande Remiss - Motion från (SD) om närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända

I en motion från Sverigedemokraterna (SD) om närvarohöjande åtgärder för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända lämnas fyra yrkanden av motionärerna. Nedan besvaras dessa:

När en nyanländ vuxen person beviljats uppehållstillstånd kallas denne till arbetsförmedlingen för att upprätta en etableringsplan. Planen strukturerar de aktiviteter som den nyanlände bedöms behöva för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering. Etableringsplanen ska utformas utifrån den nyanländes utbildningsbakgrund, tidigare arbetslivserfarenhet och behov av utbildning och andra insatser. Planen ska alltid minst innehålla svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering (SO) och arbetsförberedande insatser. Etableringsersättning utbetalas till den nyanlände under förutsättning att denne fullföljer de aktiviteter som finns i etableringsplanen.

Samhällsorientering bedrivs av kommunerna. I Västerås stad är det Integrationsenheten som har till uppgift att bedriva samhällsorientering för nyanlända på dennes modersmål under 100 timmar. Antalet timmar förändrades utifrån ny lagstiftning från 60 till 100 timmar den 1 januari 2020. Målet är att deltagarna utvecklar kunskap om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna, den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt, hur samhället är organiserat samt om praktiskt vardagsliv. Arbetsförmedlingen hänvisar den nyanlände till Integrationsenheten som sedan kallar den nyanlände när SO:n börjar. Deltagaren anmäler sedan i sin aktivitetsrapport om denne varit närvarande. Om den nyanlände varit frånvarande så kan det påverka etableringsersättningen. Integrationsenheten gör ingen egen sammanställning av närvaron utan det är arbetsförmedlingen som ansvarar för insatsen.

Under perioden september 2016- juni 2019 bedrevs ett projekt riktat mot somalier i Västerås (Kompassen) av Kultur, idrott- och fritidsförvaltningen. Projektet har bl.a. haft fokus på att öka tryggheten och kunskapen hos somaliska föräldrar om föräldraskap och barnuppfostran, att höja skolresultaten för somaliska barn samt att minska utanförskapet för somaliska vuxna på arbetsmarknaden. I projektet har det förekommit informationsmöten om bl.a. kvinnors hälsa, föräldraskap och utbildningsvägar.

Det finns hushåll med etableringsersättning som ansöker om och beviljas ekonomiskt bistånd då etableringsersättningen inte är tillräcklig upp till gällande norm för ekonomiskt bistånd. Om en person i ett sådant hushåll får avdrag på sin etableringsersättning då denne inte följt sin plan så ersätts inte bortfallet med försörjningsstöd i stället för etableringsersättning.

Med anledning av denna motion genomfördes en mätning av närvaron vid samhällsorienteringen under september och oktober 2019. Under perioden var det 27 personer som anmälades till SO, 15 män och 12 kvinnor. 15 av dessa, 9 kvinnor och 6 män, startade aldrig SO. Av de övriga 12 var närvaron i genomsnitt 77% vilket betyder att den genomsnittliga tiden för deltagaren vid SO under mätperioden var 46,2 timmar.

Individ- och familjenämnden har för avsikt att uppdra till förvaltningen att se över innehållet i samhällsorienteringen.

Motionärernas att-satser besvaras således enligt följande;

- De informationsmöten som nyanlända kallas till är samhällsorientering (SO).
- Det är arbetsförmedlingen som anvisar nyanlända till samhällsorientering och det är också arbetsförmedlingen som följer upp den nyanländes närvaro vid samhällsorienteringen.
- Det är arbetsförmedlingen som betalar etableringsersättning till den nyanlände under förutsättning att denne fullföljer sin etableringsplan. Om ett avdrag sker av den nyanländes etableringsersättning så kompenseras det inte genom försörjningsstöd.
- Det är arbetsförmedlingen som ansvarar för att närvaro och frånvaro vid aktiviteter som finns i etableringsplanen hanteras rättssäkert.

Individ- och familjförvaltningen
Jonas Boman
Epost: jonas.boman@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen

Individ- och familjenämnden

Tjänsteutlåtande - Remiss - Motion från (SD) om närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden ställer sig bakom yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna (SD) har inkommit med en motion om närvarohöjande åtgärder vid samhällsorientering för nyanlända. Vid sitt sammanträde den 18 september 2019 beslutade Individ- och familjenämnden att ställa sig bakom förslaget yttrande och överlämna det till Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen har i ett beslut den 11 februari 2020 återremitterat ärendet till Individ- och familjenämnden.

Beslutsmotivering

"[Skriv text här]"

Motion till Västerås kommunfullmäktige.

Närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända

Ett centralt moment för att som nyanländ bli en del av vårt samhälle och integreras på bästa sätt, är att ta del av samhällsinformation. Nyanlända individer blir idag kallade till olika informationsmöten där det exempelvis informeras om vilka grundläggande rättigheter och skyldigheter man har. Under informationsmötena tydliggörs även att kvinnan och mannen är jämställda och har exakt samma rättigheter. Dessa möten är ej obligatoriska idag och det går att utebli utan någon som helst konsekvens.

Individ och familjenämnden fick under år 2016 en intressant dragnig av en projektledare från Västerås Somalisk Svenska projekt, det framgick då att männen av olika anledningar kan se dessa möten som obekväma och därmed utebli. Denne ansåg att ett effektivt sätt att få männen men även kvinnor att närvara på dessa möten är indragning av delar eller hela sitt ekonomiska bidrag/stöd vid frånvaro. Det var uppenbart att männens frånvaro är ett stort problem, bland annat ur jämställdhetsperspektivet. Kvinnorna går i större utsträckning på dessa möten. Men det finns även kvinnor som frånvarar dessa möten.

Då de nyanlända inte sällan får bidrag och stödåtgärder av olika slag anser vi att Västerås Stad skall, med stöd av socialtjänstlagen kap. 4 §4, använda dessa bidrag och stöd som ett verktyg för att säkerställa närvaro vid centrala informationsmöten. Bidragen ska ej ses som en ovillkorad rättighet utan enbart en tillfällig åtgärd från vår kommun, där det tidigt ska informeras vad som krävs för att få uppbära dessa bidrag.

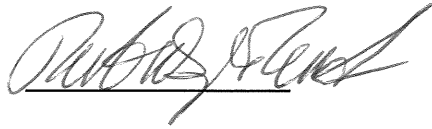
Med anledning av detta yrkar vi på följande:

Att Västerås Stad skall utreda vilka informationsmöten som är aktuella samt vilka bidrag/stöd som berörs enligt motionens intentioner.

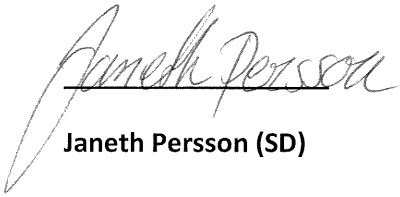
Att Västerås Stad skall utreda och kartlägga hur närvaron samt hur könsfördelningen ser ut under aktuella möten. Just för att stärka integrationen och samhällsinformationen för de nyanlända.

Att Västerås Stad skall utreda möjligheterna för att dra in bidrag och andra stödåtgärder för nyanlända vid frånvaro från centrala informationsmöten de blir kallade till.

Att Västerås Stad skall utreda hur det säkerställs att kontrollen av frånvaro/närvaro blir rättssäkert.

Patric Sjölund (SD)

Janeth Persson (SD)